

**Узагальнені пропозиції стейкхолдерів щодо змісту
освітньо-професійної програми «Бакалавр фінансів, банківської справи та страхування
до редакцій 2022, 2023 та 2024 років**

Учасники формування ОП	Рекомендації
Здобувачі вищої освіти	<p>2022 рік</p> <p>Здобувачка освітнього ступеня бакалавр Кучерук Альона запропонувала додати дисципліни облікового блоку, які передбачені ЄФВВ зі спеціальності 072, що сприятиме кращій підготовці до вступу в магістратуру (пропозицію враховано), додано до обов'язкового блоку НД «Фінансова звітність», «Фінансовий облік та аудит».</p> <p>Здобувачка освітнього ступеня бакалавр за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування Куцепалова Каріна збільшити години вивчення англійської мови, але саме професійного спрямування для комунікації з іноземними партнерами (пропозицію враховано), додано до обов'язкового блоку НД «Ділові комунікації», які викладатимуться англійською мовою.</p> <p>Здобувачка освітнього ступеня бакалавр за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування Хайдарі Анастасія запропонувала розширити практичну підготовку, адже саме під час практики студенти мають можливість швидше адаптуватися до майбутньої професії (пропозицію враховано), додано ще один вид практики на 2 курсі (Виробнича практика 1). Таким чином, кожен курс містить практичну підготовку.</p> <p>2023 рік</p> <p>Патерко Роман Сергійович – здобувач освітнього ступеня бакалавр за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування в своїй доповіді «Перспективи підготовки бакалаврів за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» на круглому столі «Напрями розвитку освітніх програм підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальностями 073 Менеджмент і 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», який відбувся 9 червня 2023 року подав ряд пропозицій від студенської спільноти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - вилучити з освітньої програми НД «БЖД та основи охорони праці», оскільки дана НД значною мірою дублює знання отримані під час вивчення БЖД в школі (пропозицію враховано); - посилити вивчення дисциплін пов'язаних з інвестуванням, цінними паперами та криптовалютами, що відповідає сучасним запитам молоді (пропозицію враховано – введено ППО 26 «Фондовий ринок»); - під час написання курсових робіт та звітів з практики виникали труднощі з 3 розділом, де потрібно обґрунтувати пропозиції автора та підкріпити їх розрахунками. (пропозицію враховано – НД «Економіко

	<p>математичні методи та моделі» переміщено з 5 в 3 семестр, що дозволить студентам раніше опанувати професійні компетентності);</p> <p>2024 рік</p> <p>Здобувачка освітнього ступеня бакалавр за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування Лащук Тетяна запропонувала збільшити годин на вивчення іноземної мови, адже впродовж останніх років поширеною стає практика проведення для студентів вебінарів, стажувань, навчальних курсів, проєктів академічної мобільності англійською мовою і спікери використовують саме фахову термінологію, за якої відчувається брак підготовки (пропозицію враховано – НД «Іноземна мова (за професійним спрямуванням)» збільшена з 1 до 2 семестрів, відповідно з 3 до 6 кредитів ЄКТС);</p> <p>Здобувач освітнього ступеня бакалавр за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування Дем'ян Бачинський</p>
<p>Випускники спеціальності</p>	<p>2022 рік</p> <p>Гуменюк Роман (випускник 2021 року) зауважив, що навчаючись в магістратурі, здійснивши написання 3 розділів кваліфікаційних робіт та суміщаючи роботу з навчанням не вистачає математичного апарату для обґрунтування фінансових рішень (пропозицію враховано), тому запропоновано внести до вибіркового блоку в вибіркові освітні компоненти «Фінансова математика», «Економічне обґрунтування фінансових рішень».</p> <p>2023 рік</p> <p>Халавчук (Городецька) Анастасія Геннадіївна (випускниця 2021 року), запропонувала звернути увагу на використання неформальної освіти при формуванні професійних навиків майбутніх фінансистів, виходячи з власного досвіду участі в пілотному проєкті дуальної освіти на базі страхової компанії під час навчання на бакалавраті (пропозицію відхилено, у зв'язку з набуттям чинності Положення про дуальну форму здобуття фахової передвищої та вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 13 квітня 2023 року № 426 та змінами вимог до провадження дуальної форми навчання).</p> <p>2024 рік</p> <p>Руденко Олександр (випускник 2023 року) запропонував додати курсову роботу, оскільки він зараз працює в управлінні економіки Хмельницької міської ради і пропонує розглянути пропозицію щодо написання курсової роботи з НД «Фінанси територіальних громад» (пропозицію враховано).</p>
<p>Студентське самоврядування</p>	<p>2022 рік</p> <p>Під час засідання старостату факультету управління та економіки – староста Руденко Олександр висловив побажання, щоб дисципліни професійної підготовки стартували швидше, що дало б змогу студентам швидше адаптуватися під професійні вимоги та сприятиме розвитку фахових компетентностей (пропозицію враховано). Освітні компоненти професійної підготовки «Фінанси», а також «Гроші і кредит» були перенесені</p>

	<p>з 4-5 семестру у 2-3 семестр. Відповідно увесь наступний блок професійної підготовки був зміщений на 1-2 семестри залежно від логіко-структурної схеми вивчення.</p> <p>2023 рік Пропозиція щодо включення до складу методичної ради університету голови наукового департаменту студради (протокол № 23 від 08 грудня 2023 р.). Пропозиція була врахована (наказ університету від 12.12.2023 р. № 903/23).</p> <p>Пропозиція щодо активізації комунікативних заходів та проведення щосеместрово «Вечорів ігр» (протокол засідання Студентської ради № 23 від 08 грудня 2023 р.). (пропозиція врахована, заходи проводяться)</p> <p>2024 рік На засіданні наукового товариства студентів, аспірантів та молодих вчених ХУУП імені Леоніда Юзькова 20 травня 2024 року, протокол №4 розглядалася пропозиція розширити перелік вибіркового освітніх компонент для формування індивідуальної освітньої траєкторії та дотримання принципу студентоцентризму (пропозицію враховано) – розширено перелік вибіркового освітніх компонент (студентам запропоновано до вибору 51 освітню компоненту та можливість обирати вибіркові освітні компоненти з інших освітніх програм).</p>
<p>Роботодавці</p>	<p>2022 рік Надійшла пропозиція від директора СК «Ю.Ес.Ай.» Мокроцький Олександр Юрійович. посилити страховий блок дисциплін, що в більшій мірі відповідатиме розподілу освітніх компонент відповідно до всіх складових спеціальності ФБССФР (пропозицію враховано) – додано вибірковий блок (Соціальне страхування, Медичне страхування, Міжнародне страхування). НД «Страхові послуги» перенесено з вибіркового блоку в обов'язковий блок.</p> <p>Надійшла пропозиція від менеджера АБ «УКРГАЗБАНК» Мосендз Віти Володимирівни упорядкувати та посилити банківський блок дисциплін (пропозицію враховано). НД «Банківські операції» перенесено з вибіркового блоку в обов'язковий блок. Сформовано вибірковий блок спрямований на банківський сектор «Банківська справа», «Центральний банк і грошово-кредитна політика», «Платіжні системи».</p> <p>Надійшла пропозиція від директора СК «Гардіан» Юзвিশеної Ірини Петрівни, яка запропонувала додати курсову роботу за страховим напрямом (пропозицію враховано). Додано курсову роботу з НД «Страхові послуги».</p> <p>2023 рік На круглому столі «Напрями розвитку освітніх програм підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальностями 073 Менеджмент і 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», який відбувся 9 червня 2023 року Ступарь Юлія Василівна – головний спеціаліст відділу розвитку промисловості та підприємництва управління економіки Хмельницької міської ради під час доповіді «Аналіз взаємозалежностей тенденцій</p>

соціально-економічного розвитку регіонів, громад та бізнесу на попит фахівців економічних та управлінських спеціальностей» висловила пропозиції додати НД «Управління соціально-економічним розвитком територіальних громад» (**пропозицію відхилено** – така НД частково дублюватиме ППВ1 Соціальна економіка, ППВ7 Місцеві бюджети, ППВ 20 Місцеві фінанси, а також вона більше відповідає спеціальності Публічне управління та адміністрування, і її можна вивчати як НД іншої ОП в межах вибіркового блоку).

Фахівець з персоналу SEBN UA **Ірина ШУЛЬЖУК в межах доповіді** «Особливості відбору персоналу за фінансово-економічним та управлінським напрямками» запропонувала включити в зміст окремих освітніх компонентів питання пов'язані з роботою з спеціалізованим автоматизованим програмним забезпеченням у фінансовій сфері (**пропозицію враховано, починаючи з 2023 року** кафедрою ФБССФР взято вектор нарощення кількості та якості програмних продуктів, які вивчаються ЗДВО у процесі навчання на бакалавраті).

Провідний бухгалтер ПП «Славутич-Поділля» **Блащук Ірина Сергіївна** рекомендувала додати в рамках вивчення блоку дисциплін за напрямком «Бухгалтерський облік та аудит» теми пов'язані з питаннями автоматизації та цифровізації бухгалтерських операцій (**пропозицію враховано**).

2024 рік

Власник та директор фірми «iFixes» **Поворознюк Вадим Олександрович** запропонував збільшити професійні компетентності, спрямовані на формування цифрових навиків (**пропозицію враховано**).

Менеджер з продажу Хмельницької філії ПП «Фірма «Агро-центр» **Михайло ЛУКОМСЬКИЙ** наголосив на важливості використання активних методів навчання, які дозволяють краще опанувати теоретичний матеріал. Зокрема, запропонував введення тренінгових курсів в освітню програму, в тому числі орієнтованих на комунікацію та роботу в сегменті продажу (<https://surl.li/emvjno>). (**пропозицію враховано** – запроваджено ВК Тренінг-курс «Комунікативний менеджмент та медіація», Тренінг-курс «Дистрибуція фінансових продуктів та послуг», Тренінг-курс «Технологія продажів»).

Перший заступник голови Лісогринівецької ОТГ **Андрій АНТОНЮК** виступив з пропозицією посилити практичні навички студентів за напрямком місцеві фінанси (**пропозицію враховано** - НД «Місцеві бюджети» трансформовано у тренінг-курс «Місцеві бюджети».

Виходячи із унікальності освітньої програми та потреб ТГ за цим напрямком.

Директорка Хмельницької дирекції ТДВ СК «GUARDIAN» **Юзвигна Ірина Петрівна** запропонувала ввести до освітньої програми дисципліни, які спрямовані на дистрибуцію та просування фінансових продуктів (**пропозицію враховано** - Тренінг-курс «Дистрибуція фінансових продуктів та послуг», Тренінг-курс «Технологія продажів»).

	<p>Власник компанії Smart Haul LLC (логістична діяльність в США) Корба Валерій Юрійович акцентував увагу на збільшення кількості годин вивчення іноземної мови відповідно до тенденцій Євроінтеграції (пропозицію враховано).</p> <p>Головна економістка управління роздрібних продажів відділення АБ «Укргазбанк» Нестеришена Юлія Володимирівна запропонувала поглиблено вивчати окремі аспекти кредитних, депозитних та ін. фінансових ризиків в діяльності банківських структур продажу (пропозицію враховано в межах тематики НД «Банківські операції») та розширено тематику курсових робіт з цієї НД).</p> <p>Директор ПП «Поділюкс» Самарічев Дмитро Олександрович запропонував збільшити години на вивчення дисциплін, які спрямовані на діджиталізацію фінансової діяльності (пропозицію враховано – введено НД «Інформаційні системи та фінансові технології»).</p> <p>Директорка страхової компанії «ТАС», к.е.н. Яцишин Наталія Зіновіївна внесла пропозицію, що при вивченні страхових дисциплін поглиблено розглядати теми, які розглядають особливості врегулювання страхових випадків, обслуговування клієнтів (на бакалаврський рівень) та менеджменту страхової агенції як центру сприяння продажу (пропозицію враховано в межах тематики НД «Страхові послуги»).</p>
<p>Академічна спільнота</p>	<p>2022 рік</p> <p>Завідувач відділу митної та економічної безпеки НДІ фінансової політики ДПУ Фрадинський Олександр Анатолійович порекомендував вилучити НД «Історія України» та замінити її на НД «Історія фінансів», оскільки «Історія України» читається в системі шкільної освіти (пропозицію враховано, введено НД «Історія фінансів».</p> <p>Пропозиція від проф. Щепанського Едуарда Валерійовича - запропоновано з огляду на особливість ОПП НД « Місцеві фінанси» перенести з вибіркового в обов'язковий блок (пропозицію враховано).</p> <p>Пропозиція від кафедри менеджменту, фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку переглянути блоки вибіркового дисциплін і структурно організувати їх відповідно до спорідненості, що сприятиме полегшенню вибору студентів (пропозицію враховано – створено блоки правових дисциплін, страхових, банківських, мовних, облікових тощо).</p> <p>Надійшла пропозиція від доцента кафедри математики, статистики та цифрових технологій Фасолько Тетяни Миколаївни щодо виокремлення блоку математичних дисциплін. Отже, це сприятиме формуванню системного кількісно-аналітичного мислення, розвитку навичок фінансового моделювання та прогнозування, підвищенню обґрунтованості прийняття управлінських рішень на основі економіко-математичних методів, а також посиленню прикладної складової освітньої програми відповідно до сучасних вимог фінансового ринку та цифрової трансформації економіки (пропозицію враховано - математичний блок включає кількісні методи та моделі фінансового прогнозування, фінансова математика, методи та моделі прийняття фінансових рішень, економічне обґрунтування фінансових рішень).</p>

2023 рік

К.е.н., доцент **Арзянцева Дар'я Андріївна** зауважила, що у процесі керівництва курсовими роботами та звітами з практики було виявлено системну проблему, що полягає у виникненні труднощів у студентів під час підготовки третього розділу, зокрема в частині обґрунтування авторських пропозицій та підтвердження їх економічної доцільності відповідними розрахунками. Недостатній рівень володіння економіко-математичним інструментарієм на ранніх етапах навчання ускладнював формування аналітичних висновків та розробку практично значущих рекомендацій. З огляду на це було внесено пропозицію щодо перенесення навчальної дисципліни «Економіко-математичні методи та моделі» з п'ятого на третій семестр. Реалізація даної пропозиції дозволить студентам раніше опанувати методи кількісного аналізу, фінансового моделювання та економічного обґрунтування управлінських рішень, що сприятиме підвищенню якості курсових робіт, звітів з практики та рівня сформованості професійних компетентностей загалом.

(пропозицію враховано).

У зв'язку зі зміною назви спеціальності та розширенням її змістового наповнення до складу освітньої програми було внесено пропозицію к.е.н. доцента **Нестеришеної Юлії** щодо включення навчальної дисципліни «**Фондовий ринок**» до обов'язкової компоненти після вивчення навчальної дисципліни «**Фінансовий ринок**». Необхідність такого рішення зумовлена потребою забезпечення відповідності освітньої програми оновленій спеціальності, формування у здобувачів системних знань про механізми функціонування ринку цінних паперів, фінансові інструменти, біржову інфраструктуру та інвестиційні процеси. Запровадження дисципліни до обов'язкового блоку сприятиме поглибленню професійних компетентностей у сфері фінансових ринків, підвищенню практичної орієнтованості підготовки та забезпеченню конкурентоспроможності випускників на ринку праці (**пропозицію враховано – ППО 16 «Фінансовий ринок»** вивчатимуть у 6 семестрі, а ППО 26 «**Фондовий ринок**» - у 7 семестрі).

Пропозиція групи забезпечення ОП посилити складову спеціальності «Фондовий ринок» вибірковыми навчальними дисциплінами «Похідні фінансові інструменти фондового ринку», «Біржова та депозитарна діяльність»

2024 рік

К.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Уманського національного університету садівництва, гарант освітньої програми за спеціальністю 072 першого (бакалаврського) рівня вищої освіти **Барабаш Леся Віталіївна** запропонувала внести навчальні дисципліни «Економічна психологія», або «Психологія фінансів» на бакалаврському рівні та навчальну дисципліну «Поведінкові фінанси» у якості обов'язкової освітньої компоненти на магістерському рівні (**пропозицію враховано**).

Голова циклової комісії (кафедри) фінансів, обліку і оподаткування ВСП «Хмельницький торговельно-економічний фаховий коледж ДТЕУ», к.е.н., викладач вищої категорії, викладач – методист **Гриценко Ольга Миколаївна** запропонувала змінити назву дисципліну «Облік і звітність бюджетних установ» на «Облік і звітність суб'єктів державного сектору», як таку, що в більшій мірі відповідає вимогам сучасного законодавства (**пропозицію враховано**).

Завідувач кафедри фінансів та кредиту Поліського національного університету, к.е.н., професор **Дема Дмитро Іванович** пропозицій не подавав, проєкт освітньої програми підтримав.

Доцентка кафедри фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку Хмельницького національного університету, гарантка ОПП "Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок" другого (магістерського) рівня вищої освіти, к.е.н, доцент **Доценко Інна Олексіївна** запропонувала поєднання теоретичної та практичної підготовки при викладанні освітніх компонент. Збільшити години виробничої практики (**пропозицію враховано**).

Завідувач кафедри фінансів, банківської справи, страхування та електронних платіжних систем Закладу вищої освіти «Державний подільський університет», д.е.н., професор **Рудик Володимир Касьянович** пропозицій не подавав.

Доцентка кафедри фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова, к.е.н., доцентка **Фасолько Тетяна Миколаївна** запропонувала групі забезпечити можливість збільшення годин на вивчення дисциплін математичного блоку (**пропозицію враховано**).

Завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова, д.держ.упр., професор **Щепанський Едуард Валерійович** зауважив, що під час вивчення освітніх компонент звертати увагу на повоєнне відновлення України та підкреслив, що за результатами опитування студентів виявлено бажання студентів посилення вивчення іноземної мови (**пропозицію враховано – в межах тематики освітніх компонент**).

Доцентка кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права, кандидатка юридичних наук, доцентка **Ірина РИЖУК** запропонувала зміну назви дисципліни «Правознавство» на «Основи конституційного права та антикорупційного законодавства», оскільки вона дозволяє деталізувати зміст курсу, зробити його більш прикладним і актуальним відповідно до сучасних вимог правової освіти (протокол засідання кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права №10 від 16» квітня 2024 року) (**пропозицію враховано**).

Завідувач кафедри трудового, земельного та господарського права доктор юридичних наук, професор **Іван КОСТЯШКІН** вніс пропозицію щодо включення навчальної дисципліни «Організаційно-правові основи

	<p>підприємницької діяльності” до освітньої програми підготовки бакалаврів (протокол засідання кафедри трудового, земельного та господарського права № 9 від 14 травня 2024 року) (пропозиція враховано частково – у межах ряду вибіркових дисциплін «Основи ведення власного бізнесу», «Господарське право», «Комерційні угоди», «Міжнародне економічне право», «Комерційні угоди»).</p> <p>Професорка кафедри міжнародного та європейського права, кандидатка юридичних наук, професорка Олена ЧЕРНЯК посилення дотримання принципів академічної доброчесності академічною спільнотою при проведенні наукових досліджень запропонувала змінити назву та розширити зміст ОК «Основи наукових досліджень» на ОК “Основи наукових досліджень та акад. доброчесність”(протокол кафедри міжнародного та європейського права №11 від 16 травня 2024 р.) (пропозицію враховано).</p>
<p>Інші стейкхолдери</p>	<p>2022 рік</p> <p>Пропозиція від адміністрації університету (проректор Ковтун Ірина Броніславівна) забрати курсову роботу з НД «Макроекономіка» на 1 курсі, враховуючи недостатній рівень сформованості базових економічних знань у студентів першого курсу, доцільно перенести курсову роботу на пізніший етап підготовки з метою забезпечення її більш глибокого та усвідомленого засвоєння на основі вже сформованого теоретичного й аналітичного підґрунтя (пропозицію враховано).</p> <p>2024 рік</p> <p>Пропозиція від адміністрації університету (перший проректор Ковтун Ірина Броніславівна) щодо введення до навчальних планів дисципліни «Безпека життєдіяльності та цивільна оборона» з огляду на сучасні безпекові виклики, необхідність формування культури безпеки та підвищення рівня готовності здобувачів освіти до дій у надзвичайних ситуаціях. Дисципліна забезпечує формування у студентів системних знань про ризики техногенного, природного, соціального та воєнного характеру, а також навичок запобігання та мінімізації їх наслідків. В умовах воєнного стану та підвищених загроз для цивільного населення особливої актуальності набуває підготовка молоді до дій під час надзвичайних ситуацій, сигналів оповіщення, евакуації, надання домедичної допомоги та організації самозахисту. (пропозицію враховано - інтеграція БЖД та цивільної оборони до освітніх програм відповідає державній політиці у сфері національної безпеки та цивільного захисту, а також сприяє підготовці конкурентоспроможних фахівців, здатних діяти ефективно в умовах ризику та невизначеності).</p> <p>Головний фахівець КУ Хмельницької міської ради «Агенція розвитку Хмельницького» Андрій МОЩАНЕЦЬ запропонував зосередити увагу в окремих темах освітніх компонентів на реалізації цілей сталого розвитку (пропозицію враховано).</p> <p>Заступник голови Хмельницької обласної організації «Спілка економістів України» Світлана КАПТАНЕЦЬ запропонувала посилити практичну складову підготовки здобувачів шляхом залучення представників</p>

	<p>професійної спільноти до проведення гостьових лекцій, експертних семінарів та спільних аналітичних проєктів з актуальних питань розвитку фінансового сектору регіону (пропозицію враховано).</p>
<p>Досвід інших ЗВО</p>	<p>Вітчизняні ЗВО</p> <p>Досвід освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня «Інвестиційний бізнес та фінансові ринки» Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана продемонстрував важливість формування у здобувачів системного бачення макроекономічних процесів, здатності аналізувати фінансову стабільність, оцінювати макрофінансові ризики та приймати стратегічні рішення в умовах глобальних викликів. У зв'язку з цим до обов'язкових освітніх компонентів було включено навчальну дисципліну «Макрофінансовий аналіз».</p> <p>Досвід упровадження навчальної дисципліни «Оподаткування фінансового сектора» у Державному податковому університеті та дисципліни «Оподаткування фінансово-кредитних установ» у Східноукраїнському національному університеті імені Володимира Даля зумовив доцільність запровадження в освітній програмі навчальної дисципліни «Оподаткування фінансових установ», що забезпечує формування спеціалізованих компетентностей у сфері податкового регулювання діяльності фінансових інституцій.</p> <p>На основі вивчення досвіду Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка» до вибіркового блоку було запропоновано включити освітню компоненту «Економічна психологія», що сприятиме формуванню поведінкових та управлінських компетентностей майбутніх фінансистів.</p> <p>З урахуванням практики Уманського національного університету садівництва вибірковий блок доповнено дисципліною «Психологія фінансів», що забезпечує розуміння поведінкових аспектів фінансових рішень, інвестиційної поведінки та ризик-орієнтованого мислення.</p> <p>На основі аналізу ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування» Центральноукраїнського національного технічного університету дисципліну «Менеджмент персоналу у сфері фінансів» трансформовано в НД «Управління персоналом фінансових організацій», що конкретизує галузеву спрямованість та підсилює прикладний характер підготовки.</p> <p>Враховуючи досвід освітньої програми «Фінанси, банківська справа та страхування» Національного університету «Львівська політехніка», до навчального плану введено дисципліну «Маркетинг фінансових послуг», що відповідає сучасним вимогам розвитку фінансового сектору та клієнтоорієнтованих стратегій.</p> <p>З урахуванням освітніх практик Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича та Західноукраїнського національного університету до переліку дисциплін введено компоненту «Міжнародне страхування», що забезпечує формування компетентностей у сфері глобальних страхових ринків та міжнародних фінансових стандартів.</p>

Іноземні ЗВО

Під час оновлення ОН здійснювався аналіз зарубіжних практик реалізації бакалаврських програм з метою забезпечення її відповідності сучасним європейським та міжнародним підходам до підготовки здобувачів у сфері фінансів. Зокрема, у період з 2023 по 2025 роки науково-педагогічними працівниками університету було вивчено досвід партнера **Międzynarodowa Akademia Nauk Stosowanych w Łomży** (Республіка Польща), де значна увага приділяється практикоорієнтованому навчанню, інтеграції фінансової аналітики з цифровими інструментами, розвитку компетентностей у сфері фінансового планування та управління ризиками, а також тісній співпраці з бізнес-середовищем.

Особливістю освітніх програм є поєднання теоретичної підготовки з кейс-методами, проектною діяльністю та обов'язковими стажуваннями, що сприяє формуванню у студентів прикладних навичок прийняття фінансових рішень. Вивчений досвід було враховано під час удосконалення структури освітньої програми, посилення аналітичного та практичного компонентів, а також інтеграції цифрових методів навчання.

У процесі оновлення освітньої програми було враховано досвід партнера університету - **Pomorski Uniwersytet w Słupsku** (Республіка Польща), де в межах бакалаврських програм реалізується дисципліна «Риторика практична», спрямована на розвиток комунікативних, переговорних та презентаційних компетентностей студентів. З урахуванням зазначеного досвіду в освітній програмі було трансформовано відповідний змістовий блок у тренінг-курс «Комунікативний менеджмент та медіація», що орієнтований на формування навичок професійної комунікації, управління конфліктами, ведення переговорів та застосування медіаційних технологій у фінансовій сфері. Запровадження даного курсу сприятиме розвитку soft skills, підвищенню рівня професійної взаємодії майбутніх фахівців та їх готовності працювати в умовах ділових комунікацій і кризових ситуацій.

На основі досвіду **Університету Марії Кюрі-Склодовської (2024 р.)** підтверджено необхідність поглибленого вивчення цифрових інструментів, тренінгових підходів до викладання навчальних дисциплін для підвищення ефективності фінансових процесів. Зокрема, в ОП було введено ОК “ Інформаційні системи та фінансові технології”.

Досвід підготовки управлінців у **Вищій Школі Адміністрації (2023 р.)**, який дозволив інтегрувати в освітню програму вибіркові освітні компоненти «Крос-культурні аспекти бізнес-комунікації» та «Основи англійської мови в бізнес-комунікації».

Практика **Економічного університету в Братиславі** показала необхідність посилення освітньої програми за рахунок освітніх компонентів, пов'язаних з бізнес-аналітикою, фінансовим та економічним аналізом, використанням математичних методів моделювання, прогнозування та управління ризиками. Посилено освітні компоненти аналітичного блоку “Економіко-математичні методи та моделі”, «Бізнес-планування» , «Кількісні

методи та моделі фінансового прогнозування», «Методи та моделі прийняття фінансових рішень», «Економічне обґрунтування фінансових рішень». Запроваджено курсову роботу за ОК «Фінансовий аналіз».

Досвід **Університету менеджменту Варни (VUM) (м. Варна, Болгарія)** дозволив запропонувати освітні компоненти “Ділові комунікації” та Тренінг-курс «Дистрибуція фінансових продуктів та послуг»

Проаналізовано досвід ЗВО-партнера – **Університету Масарика (Чеська Республіка)**, в якому реалізується модель міжфакультетських навчальних планів вивчення окремих НД за різними ОП. Таку практику використано для блоку правових дисциплін: Кримінальна відповідальність за злочини в сфері економіки, Податкове право, Господарське право, Міжнародне економічне право, Комерційні угоди та блоку економіко-соціальних наук: Економіка праці і соціально-трудові відносини, Соціальна економіка, Соціальне партнерство, Соціологія, що сприяє міждисциплінарності підготовки та розширенню спектра наукових інтересів студентів. У межах міжнародної академічної взаємодії також було враховано досвід **New York Institute of English and Business (США)**, отриманий під час спільних науково-освітніх заходів. Набута практика дозволила інтегрувати в ОП підходи до викладання англійської мови.